

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра менеджменту

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
завідувач кафедри

Швець В.Я. _____
«___» _____ 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Зовнішньоекономічна діяльність підприємства»

Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	073 Менеджмент
Освітній рівень	бакалавр
Освітня програма	Менеджмент
Спеціалізація	-
Статус	фахова
Загальний обсяг	4 кредити ECTS (120 годин)
Форма підсумкового контролю	екзамен
Термін викладання	9-та чверть
Мова викладання	українська

Викладачі: к.е.н., доцент Варяниченко О.В.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2018

Робоча програма навчальної дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» для бакалаврів спеціальності 073 «Менеджмент» / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. менеджменту – Д. : НТУ «ДП», 2018. – 12 с.

Розробник – Варяниченко О.В.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Робоча програма буде в пригоді для формування змісту підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників кафедр університету.

Погоджено рішенням методичної комісії спеціальності 073 Менеджмент (протокол № 1 від 03.09.2018).

Рекомендовано до видання редакційною радою НТУ «ДП» (протокол № ___ від _____ 2018).

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	4
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	5
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	5
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	7
6.1 Шкали	8
6.2 Засоби та процедури.....	8
6.3 Критерії.....	9
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	10
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	10

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИЦИПЛІНИ

В освітньо-професійній програмі Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» спеціальності 073 «Менеджмент» здійснено розподіл програмних результатів навчання (ПРН) за організаційними формами освітнього процесу. Зокрема, до дисципліни Ф17 «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» віднесено такі результати навчання:

ЗР8	Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності
СР2	Демонструвати навички виявлення проблеми та обґрунтування управлінських рішень
СР3	Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації

Мета дисципліни – формування компетентностей з розуміння теоретичних основ зовнішньоекономічної діяльності та їх практичного використання для забезпечення економічної ефективності зовнішньоекономічної діяльності на сучасних підприємствах.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	зміст
ЗР8	ЗР8.1	розрізняти адміністративні та економічні методи регулювання зовнішньоекономічної діяльності
	ЗР8.2	ідентифікувати товари та мита відповідно товарної номенклатури митного тарифу
	ЗР8.3	ідентифікувати закордонних партнерів та встановлювати діловий контакт
	ЗР8.4	застосовувати основні процедури укладання та виконання зовнішньоекономічних контрактів
СР2	СР2.1	досліджувати зовнішній ринок та обґрунтовувати спосіб та стратегію проникнення
	СР2.2	описувати економічну природу комерційних операцій на зовнішніх ринках, показники ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства
	СР2.3	обґрунтовувати доцільні базисні умови постачання, форми платежу та розрахунків
	СР2.4	складати експортні та імпорتنі контракти відповідно чинного законодавства
СР3	СР3.1	характеризувати сутність і специфіку функціонування зовнішньоекономічних зв'язків в Україні на сучасному етапі
	СР3.2	визначати методи ведення зовнішньоекономічних операцій та їх змістову сутність

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
Ф2 Менеджмент	Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності
Б3 Мікроекономіка Б4 Макроекономіка	Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години					
		денна		вечірня		заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	65	21	44	6	114	6	66
практичні	55	17	38	-	-	4	44
лабораторні	-	-	-	-	-	-	-
семінари	-	-	-	-	-	-	-
РАЗОМ	120	38	82	6	114	10	110

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	65
СР3.1	1 Сутність зовнішньоекономічної діяльності	10
	Сутність та поняття зовнішньоекономічної діяльності	
	Структура та зміст Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність». Принципи ведення зовнішньоекономічної діяльності; основні суб'єкти та види зовнішньоекономічної діяльності; право суб'єктів господарювання на здійснення зовнішньоекономічної діяльності; правові режими, що запроваджуються для іноземних суб'єктів господарської діяльності	
	Основні етапи розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні; характерні риси сучасної системи зовнішньоекономічної діяльності; зовнішньоекономічна політика України	
ЗР8.1	2 Система управління та регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні	10
	Поняття управління зовнішньоекономічною діяльністю; характеристика системи управління зовнішньоекономічної діяльності	
	Державне регулювання, органи управління зовнішньоекономічною діяльністю в Україні, їх функції;	

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	<p>характеристика недержавних органів регулювання зовнішньоекономічної діяльності</p> <p>Адміністративні методи управління зовнішньоекономічною діяльністю</p> <p>Економічні інструменти регулювання зовнішньоекономічної діяльності</p>	
ЗР8.2	<p>3 Митно-тарифне, нетарифне та валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності</p> <p>Сутність митно-тарифного регулювання; поняття, сутність та мета митного тарифу; функції та види мита</p> <p>Товарна номенклатура митного тарифу, Український класифікатор товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД); ставки експортного та імпорного мита</p> <p>Сутність нетарифного регулювання; класифікація нетарифних обмежень. Кількісні нетарифні обмеження: квотування, ліцензування, «добровільні обмеження експорту». Приховані нетарифні обмеження: технічні бар'єри, внутрішні податки і збори (ПДВ, акцизний збір, тощо), державні закупівлі. Фінансові нетарифні обмеження: демпінг, субсидії</p> <p>Система валютного регулювання; суб'єкти та учасники валютного регулювання. Валютні цінності; валютні операції на території України</p> <p>Порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті; правова база валютного регулювання зовнішньоекономічної діяльності</p>	10
ЗР8.3 СР2.1 СР2.2 СР3.2	<p>4 Вихід підприємств на зовнішні ринки</p> <p>Методи ведення зовнішньої торгівлі</p> <p>Класифікація міжнародних зовнішньоекономічних операцій</p> <p>Способи та стратегії проникнення на закордонні ринки</p> <p>Етапи проведення міжнародної комерційної операції</p> <p>Пошук партнерів, принципи при виборі закордонного контрагента; джерела інформації про фірми</p> <p>Встановлення ділового контакту з партнером, укладання угод з ініціативи продавця та покупця; поняття оферти в комерційній практиці, види оферт, акцепт; запит у комерційній практиці, основна мета запиту</p> <p>Різні способи укладання зовнішньоторгових угод</p>	10
ЗР8.4 СР2.3 СР2.4	<p>5 Структура і зміст міжнародних контрактів купівлі-продажу</p> <p>Визначення та основні ознаки зовнішньоекономічного договору; правова база укладання та виконання зовнішньоторговельних контрактів; звичайні, істотні та випадкові умови договору</p> <p>Форма та структура зовнішньоекономічного договору (контракту) згідно з чинним законодавством України: преамбула, предмет контракту, кількість та якість товару в контракті., базисні умови поставки, транспортні умови, термін і дата постачання, пакування і маркування, гарантії на технічне обслуговування, порядок приймання товару, рекламації і санкції, арбітраж, форс-мажорні обставини, інші умови</p>	10

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	Базисні умови поставки товарів; суть та еволюція умов «ІНКОТЕРМС»; характеристика основних груп: E, F, C, D Типовий контракт	
ЗР8.4 СР2.3 СР2.4	6 Ціна товару, валютні та фінансові умови зовнішньоекономічних контрактів, форми платежу та розрахунків Фактори, що впливають на визначення рівня контрактної ціни, джерела інформації; одиниця вимірювання контрактної ціни, базис ціни, рівень ціни, валюта ціни, валюта платежу Способи фіксації ціни: тверда ціна, ковзна ціна, ціна з наступною фіксацією Курс перерахунку валюти ціни у валюту платежу. Валютні ризики, можливості запобігання та страхування валютних ризиків, валютні застереження Форми платежу: готівка, авансовий, в кредит Форми розрахунків: авансовий платіж, банківський переказ, акредитив, інкассо, відкритий рахунок; Уніфіковані правила та звичаї для документарних акредитивів та інкассо	9
СР2.2	7 Економічна ефективність зовнішньоекономічної діяльності підприємства Ефективність зовнішньоекономічної діяльності, її сутність, теоретичні аспекти визначення; фактори, що впливають на ефективність окремих напрямів зовнішньоекономічної діяльності, їх кількісна оцінка Показники ефекту та ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства Можливості підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства	6
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	55
СР3.1	1 Стан зовнішньоекономічної діяльності в Україні; основні напрямки, проблеми та перспективи її розвитку	8
ЗР8.2	2 Товарні класифікатори	10
ЗР8.2	3 Тарифні інструменти впливу на зовнішньоекономічні зв'язки. Кількісні обмеження та ліцензування імпорту	7
СР2.3	4 Базисні умови поставки. Інкотермс 2010	10
ЗР8.3	5 Встановлення ділового контакту з партнером на прикладі складання офerti та запиту	10
ЗР8.4 СР2.4	6 Складання зовнішньоторговельного контракту	10
	РАЗОМ	120

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що

ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та конвертаційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок здобувачів вищої освіти різних закладів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Конвертаційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховується, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності студента за вимогами НРК під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студент на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання лекційної контрольної роботи з конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольних або індивідуальних завдань.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	лекційна контрольна робота	виконання завдання під час останньої лекції	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів; виконання ККР під час екзамену за бажанням студента
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять		
	або індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком дескрипторам, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час екзамену має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожного дескриптора НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерія використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Технічні засоби навчання.

Дистанційна платформа MOODL.

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Дідківський М.І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства Навчальний посібник / К.: Знання, 2006.- 462 с.

2. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Навчальний посібник / [Козак Ю.Г., Логвінова Н.С. та ін.]; за ред. Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової, М.А. Зайця. – 4-те вид., перероб. та доп. – К.: Освіта України, 2012. – 272 с.

3. Тюріна Н.М. Основи зовнішньоекономічної діяльності [Текст]: навч. посібник / Н.М. Тюріна, Н.С. Карвацка. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 408 с.

4. Шкурупій О.В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства [Текст]: навч. посібник / О.В. Шкурупій, В.В. Гончаренко, І.А. Артеменко. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 248 с.

5. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: підр. для вузів / І.В. Багрова, Н.І. Редіна, В.Є. Власюк, О.О. Гетьман: за ред. І.В. Багрової. – К.: Центр навч. літ – ри, 2004. – 580 с.

6. Козик В.В. Зовнішньоекономічні операції і контракти [Текст]: навч. посіб. / В.В. Козик, Л.А. Панкова, Я.С. Карп'як, О.Ю. Григор'єв, А.О. Босак. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К: Центр навчальної літератури, 2004. – 608 с.

7. Міжнародна торгівля: Підручник. / За ред. Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової. – К.: ЦУЛ, 2011. – 512 с.

8. Інкотермс. Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати (редакція 2010 року) [Електр. ресурс]. – Режим доступу:

9. Митний кодекс України № 1970 – XII від 12.12.1991 р., із змінами і доповненнями [Електр. ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/mk/>

10. Цивільний кодекс України № 1540-06 від 18.07.1963 р., із змінами і доповненнями. [Електр. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

11. Господарський кодекс України № 1540-06 від 18.07.1963 р., із змінами і доповненнями. [Електр. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

12. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України № 959 – XII від 16.04.1991 р., із змінами і доповненнями. Про зовнішньоекономічну

діяльність: Закон України № 959 – XII від 16.04.1991 р., із змінами і доповненнями. [Електр. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/959-12>

13. Про Єдиний митний тариф: Закон України № 2097 – XII від 05.02.1992 р., із змінами і доповненнями. [Електр. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2097-12>

14. Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті: Закон України №185/94 – ВР від 23.09.1994 р., із змінами і доповненнями. [Електр. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/185/94-%D0%B2%D1%80>

15. Про систему валютного регулювання і валютного контролю: Декрет КМУ № 15-93 від 19.02.1993 р. [Електр. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/15-93>

16. Про типові платіжні умови зовнішньоекономічних договорів (контрактів) та типові форми захисних застережень до зовнішньоекономічних договорів (контрактів), які передбачають розрахунки в іноземній валюті: Постанова КМУ № 444 від 21.06.1995 р., із змінами і доповненнями. [Електр. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/444-95-%D0%BF>

17. Про затвердження Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів): Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України № 201 від 06.09.2001 р., із змінами 2011р. [Електр. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0833-01>

18. Офіційний курс гривні щодо іноземних валют [Електр. ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/control/uk/curmetal/detail/currency?period=daily>

19. Зовнішньоторгівельний баланс України. [Електр. ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrexport.gov.ua/ukr/vnishno_t_balans/

Навчальне видання

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» для бакалаврів
спеціальності 073 «Менеджмент»

Розробник: Варяниченко Олена Володимирівна

Редактор: О.Н. Ільченко

Підписано до друку 21.10.2017. Формат 30 × 42/4.
Папір офсетний. Ризографія. Ум. друк. арк. 1,25.
Обл.-вид. арк. 1,25. Тираж 100 прим. Зам. ____.

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
4960050, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19